

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันประเทศไทยได้มีการส่งเสริมงานหัตถกรรมท้องถิ่น โดยใช้องค์ความรู้ด้านศิลปกรรมและการออกแบบผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การออกแบบพัฒนาและสร้างสรรค์งานผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดระดับนานาชาติ ซึ่งงานหัตถกรรมด้านงานเย็บปักถักร้อย เป็นงานอีกประเภทหนึ่งที่มีความนิยม เนื่องจากไม่ต้องใช้เงินทุนมาก เพียงแต่ใช้ความประณีต และความคิดสร้างสรรค์ โดยในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น ในการผลิตสิ่งของอุปโภค บริโภค จึงหันมาใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติเป็นจำนวนมาก อาทิเช่น เส้นใยจากฝ้าย ไหม ปอ และใยกล้วย เป็นต้น

ใยกล้วย เป็นวัตถุดิบชนิดหนึ่งที่มีความนิยมในการนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ เนื่องจากเป็นเส้นใยที่มีคุณภาพสูง มีความยืดหยุ่น แข็งแรงและทนทานสูงสามารถใช้เป็นวัตถุดิบในการทำผลิตภัณฑ์จากเส้นใย ซึ่งเส้นใยจากกล้วยจะมีคุณภาพดีกว่าเส้นใยจากฝ้าย โดยเส้นใยกล้วยจะยาวเป็น 2 เท่าของเส้นใยฝ้าย มีความแข็งแรงและความนิ่มของเส้นใยมากกว่าฝ้าย ถึงแม้ว่าเส้นใยกล้วยจะให้ผ้าที่เก็ตรอยยับง่าย แต่ลักษณะของเส้นใยที่สามารถลอกออกเป็นชั้นๆ กล้ายหอม สามารถนำมาผลิตเป็นผ้าบางได้เท่าที่ต้องการ และยังสามารถซักด้วยเครื่องซักผ้าได้ โครงสร้างของเส้นใยทำให้ผ้าที่สวมใส่เย็นสบายในฤดูร้อน อบอุ่นและสบายในฤดูหนาว และดูดซับความชื้นได้ดีกว่าไนลอน อบอุ่นกว่าลินิน ทั้งยังเบาสวมใส่สบาย ด้วยคุณสมบัติเหล่านี้จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้เส้นใยกล้วยเริ่มเข้ามาเป็นคู่แข่งที่สำคัญของตลาดเส้นใยธรรมชาติ

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเย็บปักถักร้อยบ้านห้วยทราย อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เริ่มแรกได้ผลิตผลิตภัณฑ์จากฝ้ายและไหมพรมจากโคลเซตต์และนิตติ้งเพื่อจำหน่าย แต่ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นมีผู้ผลิตจำนวนมาก ราคาไม่ค่อยดี จึงหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนของผลิตภัณฑ์ โดยในปี พ.ศ. 2544 ได้นำเอาเส้นใยกล้วยเอกลักษณ์ของชาวม้ง มาถักทอเสื้อผ้า ซึ่งได้รับการตอบรับจากตลาดดีมาก ลูกค้าพอใจ เพราะความแปลกใหม่ไม่ซ้ำใครและที่สำคัญผลิตด้วยมือ สร้างสรรค์จากจินตนาการ อีกทั้งทางกลุ่มได้เข้ารับการฝึกอบรมจากกรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และอีกหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนา

ผลิตภัณฑ์สินค้าให้ได้คุณภาพมาตรฐานและพัฒนาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ได้รับความนิยมของกลุ่มผู้บริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะญี่ปุ่น ไต้หวัน และยุโรป ได้แก่ เสื้อ กระโปรง ผ้าคลุมไหล่ หมวก หมอนและกระเป๋า (หนังสือพิมพ์บ้านเมือง: วันที่ 9 เมษายน 2553) ซึ่งในปัจจุบันในจังหวัดเชียงใหม่มีเพียงกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเย็บปักถักร้อยบ้านห้วยทราย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ใช้เส้นใยจากกัญชงเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิต โดยเส้นใยกัญชงสามารถสั่งซื้อได้จากบ้านชาวม้งที่ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งปัญหาที่พบคือ ขาดแคลนวัตถุดิบในการผลิต และเส้นใยของกัญชงไม่สม่ำเสมอ ทำให้ผลิตภัณฑ์ไม่มีคุณภาพ ทางกลุ่มจึงแก้ไขโดยการสั่งซื้อวัตถุดิบจากประเทศลาว โดยได้รับการสนับสนุนเงินทุนในการสั่งซื้อวัตถุดิบและอุปกรณ์จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์: วันที่ 2 พฤศจิกายน 2552) ในการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้น จะกำหนดราคาขายโดยวิธีกำหนดกำไรส่วนเพิ่มจากต้นทุน (Mark Up) โดยพิจารณาจากความยากง่ายของรูปแบบผลิตภัณฑ์ และนำมาบวกต้นทุนค่าเส้นใยกัญชงที่ใช้ในการผลิตแต่ละครั้ง ซึ่งราคาใยกัญชงกิโลกรัมละ 400-450 บาท และบวกกำไรอีกประมาณร้อยละ 150-200 ตั้งเป็นราคาขายให้กับลูกค้า (ศูนย์บริการข้อมูลการค้าการลงทุน สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่, ธันวาคม 2553) จะเห็นได้ว่า ในการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์จะนำต้นทุนค่าเส้นใยกัญชงเพียงอย่างเดียวมาคำนวณ ซึ่งไม่ใช่ต้นทุนทั้งหมดที่ใช้ในการผลิต ดังนั้น ราคาที่ใช้กำหนดในปัจจุบัน จึงอาจจะไม่เหมาะสมและอาจส่งผลกระทบต่อกำไรที่คาดว่าจะได้รับ

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์จากใยกัญชงของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเย็บปักถักร้อยบ้านห้วยทราย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดราคาขายที่เหมาะสมและเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ และเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่มีความสนใจลงทุนในผลิตภัณฑ์จากใยกัญชงและเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนของการผลิตผลิตภัณฑ์จากใยกัญชงของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเย็บปักถักร้อยบ้านห้วยทราย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

1. ทำให้ทราบต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตผลิตภัณฑ์จากใยกัญชงของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเย็บปักถักร้อยบ้านห้วยทราย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

2. เป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่มีความสนใจลงทุนในผลิตภัณฑ์จากใยกล้วยและเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นิยามศัพท์

ต้นทุน หมายถึง ต้นทุนทั้งหมดในการลงทุนผลิตผลิตภัณฑ์จากใยกล้วย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการลงทุนเริ่มแรก ต้นทุนในการผลิต และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จนกระทั่งเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป

ผลตอบแทน หมายถึง ผลตอบแทนที่ได้รับจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากใยกล้วย

ผลิตภัณฑ์จากใยกล้วย หมายถึง ผลิตภัณฑ์จากการถักทอเส้นใยส่วนเปลือกของต้นกล้วยซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับลินิน มีความเงางาม ไม่มีกลิ่นอับ รวมทั้งให้ความอบอุ่น และระบายอากาศได้ดี โดยนำมาแปรรูปเป็นเสื้อผ้าและเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น เสื้อ กระเป๋า และหมวก

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเย็บปักถักร้อยบ้านห้วยทราย หมายถึง กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเย็บปักถักร้อยบ้านห้วยทราย อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ที่รวมตัวกันทำผลิตภัณฑ์เย็บปักถักร้อยเพื่อสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่คนในชุมชน